

مجموعه مقالات تربیتی

(راهنمای کاربردی اولیاء و مربیان)

عائیه یوسفعلی‌رضا توتکله
کارشناس ارشد علوم تربیتی

سرشناسه	پورعلیرضا توتکله، ملی، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه مقالات تربیتی (راهنمای کاربردی اولیاء و مربیان) / ملی پورعلیرضا توتکله.
مشخصات نشر	رشت، دهسرا.
مشخصات ظاهری	۱ ج (بدون شماره گذاری).
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۷-۰۶۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	کودکان -- روان شناسی -- مقاله ها و خطابه ها.
موضوع	روان شناسی تربیتی -- مقاله ها و خطابه ها
رده بندی کنگره	۳۷۴ / پ ۷۲۲ BF
رده بندی دیویی	۱۵۵/۴
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۱۰۳۳۷

- نام کتاب : مجموعه مقالات تربیتی (راهنمای کاربردی اولیاء و مربیان)
 - مولف : علی پورعلیرضا توتکله
 - ناشر: انتشارات دهسرا (ناشر برگزیده ی ۸۹، ۸۷، ۸۵، ۷۹، ۸۰، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۸، ۱۴۰۳)
 - دفتر مرکزی : ماه گاه، رشت، خ لاکانی، ابتدای خ هفده شهریور
 - تلفن: ۰۹۷۱-۳۳۲۳۰۵۵۰-۳۲۲۶-۰۵۵۸-۳۳۲۴۰۱۳-۰۱۳ فکس: ۰۱۳-۳۳۲۴۱۹۷۱
 - حروفچینی و صفحه آریبی: انتشارات دهسرا
 - طرح جلد: کانون تبلیغاتی دهسرا www.DEHSARA.com
 - نوبت چاپ، تاریخ انتشار: چاپ ششم، سال ۱۴۰۴
 - شمارگان: ۱۰۰ جلد
 - تعداد صفحات، قطع: ۲۱۶ صفحه، وزیری
 - لیتوگرافی، چاپ و صحافی: لیتوگرافی همراهان، چاپ توکل
 - شماره استاندارد بین المللی کتاب: ۳-۶۱-۱۹۷-۹۶۴-۹۷۸
 - قیمت در سراسر کشور: ۲۳۸،۰۰۰ تومان
- www.DEHSARA.com

کلیه ی حقوق قانونی و شرعی برای مؤلف و ناشر محفوظ می باشد و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی، حق تکثیر تمام یا قسمتی از این اثر را نداشته و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

فهرست

پیش‌گفتار.....	۹
فصل اول / اختلال اوتیسم در کودکان.....	۱۳
مقدمه.....	۱۴
علائم و نشانه‌های رفتاری اوتیسم.....	۱۴
علل بروز اوتیسم در کودکان.....	۱۵
تشخیص اوتیسم در کودکان.....	۱۶
درمان اوتیسم.....	۱۶
فصل دوم / اختلال بیش‌فعالی و کم‌توجهی در کودکان.....	۱۹
مقدمه.....	۲۰
ویژگیهای کودکان بیش‌فعال.....	۲۱
علل و عوامل بروز بیش‌فعالی در کودکان.....	۲۲
مشکلات عاطفی و اجتماعی کودکان بیش‌فعال.....	۲۳
روشهای درمانی کودکان بیش‌فعال.....	۲۴
نتیجه‌گیری.....	۲۹
فصل سوم / لکنت زبان در کودکان.....	۳۱
مقدمه.....	۳۲
لکنت زبان در کودکان.....	۳۳
علائم و نشانه‌های لکنت زبان.....	۳۴
عوامل مؤثر در لکنت زبان.....	۳۵
قواعد ساده برای درمان لکنت زبان.....	۳۶
فصل چهارم / ترس و اضطراب در کودکان.....	۳۹
مقدمه.....	۴۰
انواع ترس.....	۴۱
منشأ ترس.....	۴۲
انگیزه‌های ترس در کودکان.....	۴۳
آثار و عوارض ترس.....	۴۴
پیشگیری و درمان ترس.....	۴۵
فصل پنجم / پرخاشگری در کودکان.....	۴۷
مقدمه.....	۴۸
مفهوم پرخاشگری.....	۴۸
روند پرخاشگری در کودکان.....	۴۹

۵۱.....	علل بروز پرخاشگری در کودکان
۵۳.....	پیشگیری و درمان پرخاشگری در کودکان
۵۷.....	فصل ششم / با کودک حدود چه کنیم؟
۵۸.....	مقدمه
۵۹.....	مفهوم حسادت
۶۰.....	علل انگیزه های حسادت در کودکان
۶۱.....	واکنشهای حسادت در کودکان
۶۳.....	پیشگیری و درمان حسادت در کودکان
۶۵.....	فصل هفتم / مشکلات کودکان چپ برتر
۶۶.....	مقدمه
۶۷.....	چپ برتری کودکان و مشکلات نوشتن
۶۸.....	چند توصیه تربیتی
۷۱.....	فصل هشتم / نیازهای کودکان پیش دبستانی
۷۲.....	مقدمه
۷۲.....	نیازهای جسمانی
۷۳.....	نیازهای عقلی
۷۴.....	نیازهای عاطفی
۷۴.....	نیازهای اجتماعی
۷۵.....	نیازهای دینی و اخلاقی
۷۶.....	نیازهای تحصیلی
۷۷.....	فصل نهم / ارزشهای بازی کودکان
۷۸.....	مقدمه
۷۸.....	ارزشهای بازی
۸۳.....	فصل دهم / اسباب بازی و کودک
۸۴.....	مقدمه
۸۴.....	اهمیت اسباب بازی
۸۵.....	خصوصیات اسباب بازی
۸۷.....	اسباب بازی های آموزشی
۹۱.....	فصل یازدهم / نقش بازی در آموزش و پرورش کودکان پیش دبستانی
۹۲.....	مقدمه
۹۲.....	نقش بازی
۹۳.....	بازی کودک از نظر دانشمندان
۹۷.....	فصل دوازدهم / بازی و رشد همه جانبه کودک

۹۸.....	مقدمه
۹۸.....	بازی و رشد جسمی
۱۰۲.....	بازی و رشد ذهنی
۱۰۴.....	بازی و رشد عاطفی
۱۰۶.....	بازی و رشد اجتماعی
۱۰۸.....	بازی و رشد اخلاقی
۱۰۹.....	انواع بازی
۱۱۹.....	فصل سیزدهم / نقش خانواده در رشد عاطفی کودک
۱۲۰.....	مقدمه
۱۲۰.....	نقش خانواده در رشد عاطفی کودکان
۱۲۵.....	فصل چهاردهم / نقش خانواده در رشد اجتماعی کودک
۱۲۶.....	مقدمه
۱۲۶.....	نقش خانواده در رشد اجتماعی کودک
۱۳۱.....	فصل پانزدهم / تأثیر روش تربیتی والدین بر رفتار کودک
۱۳۲.....	مقدمه
۱۳۲.....	روش های تربیتی
۱۳۷.....	فصل شانزدهم / خانواده و سلامت روانی کودک
۱۳۸.....	مقدمه
۱۳۸.....	نقش خانواده در رشد روانی کودک
۱۳۹.....	عوامل مؤثر در رشد روانی کودک
۱۴۲.....	چند نکته مهم تربیتی
۱۴۳.....	نتیجه گیری
۱۴۵.....	فصل هفدهم / نقش خانواده، مدرسه و جامعه در بهداشت روانی
۱۴۶.....	مقدمه
۱۴۷.....	نقش خانواده
۱۴۹.....	نقش مدرسه
۱۵۱.....	نقش جامعه
۱۵۷.....	فصل هیجدهم / ده نکته اساسی در مورد مشکلات عاطفی کودکان
۱۵۸.....	مقدمه
۱۵۸.....	ده نکته اساسی
۱۶۳.....	فصل نوزدهم / شیوه های تربیتی در دوره پیش دبستانی
۱۶۴.....	مقدمه
۱۶۵.....	خصوصیات جسمانی و حرکتی

۱۶۶.....	خصوصیات ذهنی (شناختی)
۱۶۸.....	خصوصیات گویایی
۱۶۹.....	خصوصیات اجتماعی
۱۷۱.....	خصوصیات عاطفی
۱۷۲.....	خصوصیات اخلاقی
۱۷۳.....	فصل بیستم / ضرورت و اهمیت راهنمایی و مشاوره در مدارس
۱۷۴.....	مقدمه
۱۷۴.....	ضرورت راهنمایی و مشاوره
۱۷۵.....	تعریف راهنمایی
۱۷۶.....	تعریف مشاوره
۱۷۷.....	نقش مدیر در امر راهنمایی و مشاوره
۱۷۸.....	نقش معلم در امر راهنمایی و مشاوره
۱۷۸.....	نتیجه گیری
۱۸۱.....	فصل بیست و یکم / نظم و انضباط در مدرسه
۱۸۲.....	مقدمه
۱۸۳.....	عوامل مؤثر در بی انضباطی دانش آموزان
۱۸۶.....	راهکارهایی جهت جلوگیری از وقوع مسایل و مشکلات انضباطی در مدارس
۱۸۹.....	فصل بیست و دوم / نگاهی به رشد عاطفی کودکان دبستانی
۱۹۰.....	مقدمه
۱۹۱.....	رشد عاطفی چیست؟
۱۹۲.....	خانواده و رشد عاطفی کودک
۱۹۵.....	مدرسه و رشد عاطفی کودک
۱۹۹.....	واکنش های عاطفی در کودکان دبستانی
۲۰۱.....	فصل بیست و سوم / کمروبی و راههای درمان آن
۲۰۲.....	مقدمه
۲۰۲.....	مفهوم کمروبی
۲۰۳.....	علائم و نشانه های کمروبی
۲۰۵.....	اثرات کمروبی بر جسم و روح
۲۰۶.....	نقش خانواده و مدرسه در کمروبی
۲۰۸.....	خصوصیات دانش آموز کمرو
۲۰۹.....	روشهای درمان کمروبی
۲۱۳.....	منابع

به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل

که گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم

«سعدی»

کودک به حکم اصول و قوانین آفرینش، به طور طبیعی دارای قوا، استعداد و قابلیت‌هایی است، که از طریق توارث در وجود او به امانت گذارده شده است. والدین و اطرافیان کودک، مربیان، معلمان، محیط طبیعی و اجتماعی وی و بطور کلی همه عوامل مادی و منتهی سبب می‌شوند که استعدادهای و قابلیت‌های کودک پرورش یابند و به نحو مطلوب و مناسبی به کار گرفته شوند. کودک ذاتاً و بالقوه شایستگی و آمادگی تغییر را دارد. از آنجمله، قوا و استعدادهای ذاتی او بطور مداوم تحت مراقبت و نظارت قرار گیرد و در مسیر مناسبی که با خواسته‌ها و ارزشهای انسانی، اخلاقی، اجتماعی، علمی و فرهنگی جامعه، رافق و هماهنگ باشد، هدایت گردند. سعی و تلاش دانشمندان، فیلسوفان، مربیان، معلمان و همه دست‌اندرکاران مسایل تربیتی جهان در آن است، تا با انتخاب روشهای مناسبی، این سرمایه‌های خدادادی در راه شایسته‌ای بکار افتند و برای ترقی و تعالی فرد خانواده، کشور و حتی جهان و تمام بشریت به کار گرفته شوند. بنابراین همه کوششهایی که در راه رسیدن به این اهداف صرف می‌شوند و تمامی اعمال و رفتاری که از جانب والدین، مربیان و معلمان صورت می‌گیرد، تا این مقصود حاصل گردد، تربیت نام دارد. پستالوتسی^۱ فیلسوف و مربی تربیتی در تعریف تربیت گفته است:

تربیت عبارت از رشد طبیعی و تدریجی و هماهنگ تمام نیروها و استعدادهایی است، که در نهاد فرد مکتوم و موجود می‌باشد. به عقیده روانشناسان نیز تربیت عبارت از تغییرات منظم و مطلوبی است که آدمی در جسم و جان خود و یا دیگران بوجود می‌آورد. منظور روانشناسان از ایجاد تغییرات مطلوب و هماهنگ، همان پرورش استعدادها و قابلیت‌هایی است که در نهاد کودک به ودیعه گذاشته شده‌اند. بنابراین باید با تمام توان و با استفاده از همه امکانات موجود، در تربیت کودکان همت گماشت و از روشهای مطلوب و مناسبی بهره گرفت، تا استعدادهای درونی و بالقوه آنها به خوبی شکوفا شود. هر گونه غفلت و کوتاهی و سهل‌انگاری در این زمینه، نتایج وخیم و جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت، زیرا با بی‌توجهی به مسایل تربیتی کودکان، نه تنها استعدادها و قابلیت‌هایشان بی‌بهره و راکد می‌ماند، بلکه ممکن است زمینه انحراف آنها را نیز فراهم آورد. تحقیقات نشان می‌دهد که مشکلات عاطفی، روانی و رفتاری افراد را جز با انحرافات و بزهکاری آنان به خانواده و مدرسه و بخصوص به مراحل رشد اولیه آنها بر نمی‌گردد. روانشناسان عقیده دارند، هر رویدادی که در زمان کودکی روی می‌دهد، اثری از خود بجای می‌گذارد، که ممکن است در زندگی آینده کودک بسیار تأثیرگذار باشد. حالت عاطفی و وضعیت روانی فردی که به سن کمال رسیده، نتیجه وقایع و اتفاقاتی است، که در گذشته و بویژه در اوایل کودکی برایش روی داده است. اگر حوادث و رویدادهای دوران کودکی و اعمال و رفتار والدین با کودک بجا، شایسته و مناسب باشد، تأثیرات مطلوب و خوشایندی به دنبال خواهد داشت. در غیر این صورت زمینه ناهنجار و نامساعدی را در ذهن کودک فراهم می‌آورد، که حتی ممکن است زندگی او را به تباهی و نابودی بکشاند. به عبارت دیگر همین محتویات ذهنی کودک است، که می‌تواند بطور خود آگاه یا ناخودآگاه در زندگی آینده او مؤثر واقع شود. کتابی که در پیش رو دارید، دربرگیرنده مقالاتی در زمینه مسایل و مشکلات تربیتی کودکان است. هر کدام از این مقالات از مطالعه و بررسی منابع معتبر علمی و تربیتی به رشته تحریر درآمده است و هدف آن بیش از هر چیز کمک به والدین و مربیان، در حل مسایل و مشکلات تربیتی کودکان است، از

اینرو مطالعه این کتاب می‌تواند برای والدین، مربیان، معلمان، مدیران، کارشناسان علوم تربیتی و همه کسانی که نقشی در تربیت کودکان دارند، مفید و مؤثر واقع شود. البته لازم به ذکر است که اکثر این مقالات در نشریات معتبر علمی و تربیتی کشور از جمله نشریات مربوط به آموزش و پرورش به چاپ رسیده‌اند. در پایان جا دارد که از دست اندرکاران انتشارات دهسرا، بویژه از مسئول محترم آن جناب آقای اکبر دهسرا که زمینه چاپ و انتشار این کتاب را فراهم نموده‌اند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمائیم.

همچنین از تمام اولیاء گرامی و همکاران عزیزی که پیوسته مشوق بنده در این راه بوده‌اند، کمال تشکر را دارم و این کتاب را به همه والدین، مربیان و معلمان ارجمند تقدیم می‌کنم. خانواده‌ای نیز در تهیه و تدارک این کتاب، زحماتی را متحمل شده‌اند که حدود آن ممکن نیست من با اهدای این کتاب به همسر و فرزندانم از آنان سپاسگزاری و قدردانی می‌نمایم. امید آنکه این کتاب مورد استفاده والدین، مربیان، معلمان و همه تلاش‌گران عرصه تعلیم و تربیت واقع شود، از کلیه خوانندگان و بویژه همکاران محترم درخواست می‌شود، تا در رفع اشکالات، ابهامات و نواقص این کتاب ما را یاری فرمایند و با ارائه نظرات سودمند و انتقادات سازنده، نگارنده را در تکمیل و اصلاح این نوشتار مدد رسانند. بدون شک نگارنده از دریافت پیشنهادات، رهنمودها و انتقادات خوشحال خواهد شد و این کار را نوعی همکاری صمیمانه در ارائه شیوه‌های صحیح و مطلوب برای تعلیم و تربیت کودکان این مرز و بوم تلقی خواهد کرد.

اردیبهشت یک هزار و سیصد و نود

علی پورعلیرضا توتکله